

Notitie artikel 11 onder f leerplichtwet (LPW)

Vrijstelling geregeld schoolbezoek wegens de specifieke aard van het beroep van de ouders

Waarom deze notitie?

Het beoordelen van een aanvraag voor vakantieverlof op grond van artikel 11 onder f Leerplichtwet (Lpw) is de bevoegdheid van het hoofd van de school. Steeds vaker vraagt het hoofd de leerplichtambtenaar hierbij om advies. Om het hoofd goed te kunnen adviseren, is deze notitie opgesteld voor de leerplichtambtenaar.

Leeswijzer

In deze notitie worden/wordt:

- de relevante wetsartikelen voor het beoordelen van een verlofaanvraag op grond van artikel 11f uit de Leerplichtwet aangehaald en toegelicht
- de aanvullende beleidsregel bij artikel 11f (LPW) aangehaald en toegelicht
- de jurisprudentie met betrekking tot artikel 11f aangehaald en toegelicht
- er een conclusie getrokken

Relevante wetsartikelen

In artikel 11 onder f Lpw is opgenomen dat vakantieverlof wegens het beroep van 1 van de ouders een reden kan zijn om vrijstelling geregeld schoolbezoek te krijgen. De personen met gezag (in de meeste gevallen de ouder(s)) kunnen hiertoe een aanvraag indienen bij het hoofd van de school.

Artikel 11. Gronden voor vrijstelling van geregeld schoolbezoek

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen zijn vrijgesteld van de verplichting te zorgen dat de jongere de school waarop hij staat ingeschreven, geregeld bezoekt, en de leerplichtige jongere die de leeftijd van 12 jaren heeft bereikt alsmede de jongere die kwalificatieplichtig is, zijn vrijgesteld van de verplichting de school of de instelling geregeld te bezoeken, indien

.....

*f. de jongere vanwege de specifieke aard van het beroep van één van de in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen **slechts buiten de schoolvakanties** met hen op vakantie kan gaan;*

Artikel 13a. Vakantie

1 Een beroep op vrijstelling wegens vakantie van de jongere, bedoeld in artikel 11, onder f, kan slechts worden gedaan indien het hoofd op aanvraag van de in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen verlof heeft verleend dat de jongere voor de duur van het verlof de school onderscheidenlijk de instelling niet bezoekt.

*2 Verlof als bedoeld in het eerste lid kan door **het hoofd** slechts **eenmaal** voor ten hoogste **tien dagen per schooljaar** worden verleend en kan **geen betrekking hebben op de eerste twee lesweken** van het schooljaar. Het verlof, bedoeld in de eerste volzin, kan aan de jongere die kwalificatieplichtig*

is slechts worden verleend tot een evenredig deel van het aantal dagen dat hij op grond van artikel 4c verplicht is onderwijs te volgen.

Uit de Leerplichtwet blijkt een aantal cruciale punten, namelijk:

- Ouders kunnen alleen buiten alle schoolvakanties met de leerplichtige leerling op vakantie
- Alleen het hoofd van de school is bevoegd dit verlof toe te kennen
- Dit mag slechts eenmaal per schooljaar
- Verlofperiode mag maximaal twee lesweken betreffen
- Het verlof mag niet in de eerste 2 weken na de zomervakantie worden toegekend.

Relevante beleidsregel

Aanvullend op de Leerplichtwet geeft de beleidsregel uitleg 'specifieke aard van het beroep' en 'andere gewichtige omstandigheden', verdere uitleg:.

Artikel 1. Specifieke aard van het beroep

Op grond van artikel 11, onder f, en 13a, tweede lid, van de Leerplichtwet 1969 (Leerplichtwet) is om buiten de schoolvakanties op vakantie te gaan vanwege het specifieke beroep van één van de ouders, éénmaal vrijstelling van geregeld schoolbezoek mogelijk voor ten hoogste tien dagen per schooljaar. Dit verlof kan geen betrekking hebben op de eerste twee lesweken van het jaar. Voor een kwalificatieplichtige jongere kan slechts verlof worden verleend voor een evenredig deel van het aantal dagen dat deze verplicht is onderwijs te volgen. Het hoofd van de school of instelling kan hiervoor verlof verlenen.

*Bij het begrip 'specifieke aard van het beroep' bedoeld in artikel 11, onderdeel f, van de Leerplichtwet dient voornamelijk te worden **gedacht aan seizoensgebonden werkzaamheden**, resp.*

werkzaamheden in bedrijfstakken die een piekdrukte kennen, waardoor het voor het gezin **feitelijk onmogelijk** is om in die periode een vakantie op te nemen. Het moet **redelijkerwijs te voorzien zijn** (en/of worden aangetoond) dat een vakantie in de schoolvakanties tot **onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen** zal leiden. Slechts het gegeven dat gedurende de schoolvakanties **een belangrijk deel van de omzet wordt behaald is onvoldoende**.

Hieruit blijkt dat de wet verder wordt aangevuld/uitgelegd met de volgende punten:

- Het moet seizoensgebonden werkzaamheden betreffen
- Of bedrijfstakken die een piekdrukte kennen
- Op vakantie gaan wordt daardoor feitelijk onmogelijk
- Gaat men wel in een schoolvakantie dan leidt dit tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen
- Deze problemen moeten te voorzien zijn en/of worden aangetoond
- Alleen een belangrijk deel van de omzet behalen in een vakantie is onvoldoende.

Hiermee lijkt de wet een duidelijk kader te stellen. Toch krijgt de leerplichtambtenaar vragen van het hoofd van de school: hoe maak je de bedrijfseconomische problemen inzichtelijk, mag een werknemer een verklaring van een werkgever gebruiken, heeft ieder gezin dat niet in een

schoolvakantie op vakantie kan recht op 2 weken aaneengesloten gezinsvakantie, hoe ga je om met gescheiden ouders die allebei een eigen bedrijf hebben en beiden verklaren niet in de vakanties weg te kunnen, etc.

Veel van deze vragen worden in de jurisprudentie beantwoord. Hieronder volgt een bespreking van recente en/of belangrijke uitspraken. Jurisprudentie zijn uitspraken van de rechters in diverse zaken. De jurisprudentie vormt een richtlijn voor de rechtspraak in latere, soortgelijke gevallen en geven verdere uitleg en interpretatie van de wetgeving. Met deze kennis kan het hoofd van de school extra motivering gebruiken om een aanvraag wel of niet toe te kennen.

Relevante jurisprudentie

In deze paragraaf vind je eerst het nummer (ECLI) waaronder de uitspraak is terug te vinden op www.rechtspraak.nl. De cursieve teksten zijn delen uit de uitspraak waar de kern van de uitspraak zit. Vervolgens staat er een conclusie welke uit de uitspraak getrokken kan worden en die van belang is voor de uitleg en de beslissing die het hoofd van de school moet maken als hij een dergelijke verlofaanvraag ontvangt.

ECLI:NL:RBNNE:2024:5

In deze zaak is niet in het geschil dat het beroep van eisers voldoet aan de omschrijving van het begrip ‘specifieke aard van het beroep’ in de van toepassing zijnde beleidsregel.

Wel is in geschil of een gezinsvakantie die wel in de schoolvakanties zal plaatsvinden, voor het hotel tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen zal leiden. De last om te bewijzen dat het houden van vakantie in de schoolvakanties zal leiden tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen, ligt bij eisers als aanvragers. De door de eisers overgelegde gegevens hebben niet aangetoond dat zij niet in de voorjaarsvakantie, herfstvakantie of tweede week van de kerstvakantie met het gezin op vakantie kunnen gaan. In de gronden van beroep en ter zitting hebben eisers niet alsnog stukken overgelegd waaruit wel blijkt dat het houden van vakantie in de schoolvakanties zal leiden tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen. De voorzieningenrechter oordeelt daarom dat eisers in de procedure van beroep niet geslaagd zijn in hun bewijslast. Het beroep is daarom ongegrond.

Het is bijzonder dat de voorzieningenrechter aanleiding ziet een voorziening te treffen. Ondanks de gebrekkige bedrijfseconomische onderbouwing hebben eisers ter zitting overtuigend uitgelegd waarom het hun niet lukt om vrij te nemen tijdens schoolvakanties. De voorzieningenrechter acht vooral van belang dat het hotel een kleinschalig familiebedrijf is waarbij vervanging van eisers, als dit al mogelijk is, zeer kostbaar is in vergelijking met de totale omzet. Openhouden van het bedrijf terwijl zij zelf afwezig zijn, is daarom bijzonder lastig. Het alternatief is dan om het bedrijf tijdens hun eigen vakantie te sluiten. De voorzieningenrechter acht het, ondanks de gebrekkige onderbouwing aannemelijk dat het hotel tijdens schoolvakanties altijd een goede bezetting heeft en dat het hotel gezien de kleine omvang dergelijke weken van goede omzet niet kan missen. Aannemelijk is ook dat

de periode van eind januari en begin februari één van de delen van het jaar is waarin de omzet aanzienlijk lager is.

De rechter acht het beroep ongegrond, maar verleent wel toestemming om voor een periode op vakantie te gaan.

In dit geval heeft de rechter dus ter zitting alsnog bepaald dat er sprake is van onoverkomelijke bedrijfseconomische risico's ook al is er niet voldaan aan de bewijslast. Op basis van de aangeleverde stukken had het hoofd van de school de juiste beslissing genomen, omdat er onvoldoende was aangeleverd, dus werd het beroep tegen de beslissing ongegrond verklaard. Desondanks vond de rechter tijdens de zitting dat het gezin voldoende aannemelijk kon maken dat zij echt niet op vakantie konden in alle schoolvakanties en dat dit zou leiden tot onoverkomelijke bedrijfseconomische risico, waardoor de rechter alsnog de toestemming verleende (een voorziening trof). Zowel het hoofd van de school als de leerplichtambtenaar kunnen dus op de juiste gronden een besluit nemen, maar als de rechter op basis van zijn onderzoek ter zitting alsnog een andere afweging maakt, dan kan dus een eerder genomen juist besluit, overruled worden. Uiteindelijk, als het zover komt, is het de rechter die beslist.

ECLI:NL:RBLIM:2024:3054

In deze zaak bleek dat de motivatie dat de ouder in loondienst was, waardoor er geen sprake kan zijn van onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen, onvoldoende is om een aanvraag tot vrijstelling af te wijzen. Verzoekster werkt bij uitstek in een sector waarvoor die uitzonderingsmogelijkheid op de leerplicht bedoeld is. Hoewel verzoekster als werknemer niet dezelfde mogelijkheden tot bewijs heeft als een ondernemer, heeft zij verschillende stukken overgelegd om te onderbouwen dat het voor haar niet mogelijk is om in de vakanties verlof op te nemen. Ook heeft verzoeksters werkgever een uitgebreide verklaring afgelegd om dat te staven. De voorzieningenrechter ziet geen reden om aan deze verklaring van de werkgever te twijfelen. Dat de uitlatingen over het niet beschikbaar zijn van personeel en de onmogelijkheid van vervanging beweringen zijn van de werkgever waarvoor geen bewijs is aangedragen deelt de voorzieningenrechter gelet op het voorgaande dan ook niet. Daarbij speelt mee dat verweerder zelf niet bijgedragen heeft aan transparantie over wat hij van verzoekster verlangt qua onderbouwing, en verzoekster duidelijk steeds heeft geprobeerd haar verzoek zoveel mogelijk te onderbouwen.

De rechter acht het beroep gegrond en verleent toestemming voor een deel van de periode. Niet de gehele periode omdat er ook toetsingen plaatsvinden op school.

Van belang is dus dat de schooldirecteur goed motiveert en voldoende onderzoek doet, dus enkel aangeven dat een ouder in loondienst is en verder geen onderzoek doen naar de bijgeleverde stukken van de werkgever en werknemer is onvoldoende. In deze had het hoofd van de school op basis van de aangeleverde stukken van de werkgever en de werknemer, moeten onderzoeken of het daadwerkelijk onmogelijk is om de werknemer in de alle schoolvakanties verlof te geven. Dit had meegenomen moeten worden in de afweging en de beslissing die het hoofd heeft genomen. Door als enige argument te gebruiken dat, de ouder is in loondienst en de verdere stukken daarin niet mee te

nemen, werd in deze zaak het beroep gegrond te verklaren. Zorgvuldig onderzoek en motivering is dus noodzakelijk.

ECLI:NL:RVS:2023:418

De directeur heeft zich op het standpunt gesteld dat de specifieke aard van het beroep van voetballer niet zonder meer meebrengt dat het onmogelijk is om in de schoolvakanties verlof op te nemen. De rechtbank heeft geoordeeld dat de directeur terecht heeft besloten om aan [appellante] geen vrijstelling te verlenen van de verplichting om haar zoon naar school te laten gaan. Volgens de rechtbank heeft de directeur in het besluit van 21 december 2021 mogen vaststellen dat het voor het gezin van [appellante] niet feitelijk onmogelijk was om in één van de schoolvakanties verlof op te nemen. Uit de informatie van de werkgever van de partner van [appellante] die zij in de primaire fase en de bezwaarfase aan de directeur heeft verstrekt blijkt alleen dat haar partner niet in de zomervakantie verlof kan opnemen. De rechtbank ziet in de nadere onderbouwing van [appellante] in beroep geen reden om vast te stellen dat het gezin van [appellante] niet in een andere schoolvakantie met vakantie kan gaan. Daartoe heeft de rechtbank overwogen dat uit de verstrekte informatie blijkt dat de partner van [appellante] in ieder geval tijdens de winterstop verlof kan opnemen. Dat dit geen aaneengesloten twee weken zijn doet er volgens de rechtbank niet toe. De toets die in dit verband wordt gedaan is of het feitelijk onmogelijk is om in een schoolvakantie verlof op te nemen, niet of het feitelijk onmogelijk is om in een schoolvakantie aaneengesloten twee weken op te nemen.

Hoger beroep

Uit de tekst van artikel 11, aanhef en onder f, van de Leerplichtwet volgt niet dat die gezinsvakantie twee aaneengesloten weken moet kunnen beslaan, en dit kan evenmin uit de totstandkomingsgeschiedenis van die bepaling worden afgeleid. [appellante] voert weliswaar terecht aan dat haar partner op grond van artikel 7:638, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek recht heeft om twee opeenvolgende weken of tweemaal een week vakantie op te nemen en dat de periode waarin hij die vakantie kan opnemen door zijn werkgever kan worden vastgesteld. Hieruit kan evenwel niet worden afgeleid dat de directeur op grond van artikel 11, aanhef en onder f, van de Leerplichtwet gehouden is om ouders of verzorgers in staat te stellen om ten minste twee weken aangesloten met vakantie te gaan. Ook uit de informatie op de website van de Berg en Bosch school volgt dit niet. Dat op de website van de Rijksoverheid staat dat een kind vrij kan krijgen om buiten de schoolvakanties op vakantie te gaan indien een ouder of verzorger in geen enkele schoolvakantie twee weken achter elkaar op vakantie kan met zijn gezin, leidt voorts niet tot een ander oordeel, omdat de tekst van de wet en niet de tekst op de website van de Rijksoverheid bepalend is voor de voorwaarden op grond waarvan de directeur vrijstelling van de leerplicht kan verlenen.

Uit deze uitspraak blijkt dat de gezinsvakantie niet twee weken aaneengesloten hoeft te zijn. Ook wordt aangegeven dat de tekst van de Rijksoverheid niet bepalend is voor het verlenen van vrijstelling en ook niet boven de wet kan gaan.

ECLI:NL: RBOBR: 2013:BZ3 713

In deze zaak heeft de rechtbank geoordeeld dat werknemerschap als zodanig geen grond voor afwijzing zijn. Dat wil echter niet zeggen dat de afwijzing 'onder de streep' onjuist is. Het bestreden besluit zal (moeten) worden heroverwogen, maar op basis van hetgeen verzoekers in het kader van hun aanvragen, hun bezwaarschrift en de onderhavige procedure naar voren hebben gebracht. Van belang is dus dat de bewijslast ligt bij de aanvragers en wanneer zij dus in loondienst zijn zullen zij voldoende moeten kunnen onderbouwen waarom de werkgever de werknemer niet kan missen in alle schoolvakanties..

Bewijslast onoverkomelijke bedrijfseconomische risico's.

Ouders dienen aan te tonen dat het voor hen feitelijk onmogelijk is om als gezin twee weken op vakantie te kunnen gaan. Zij dienen de onoverkomelijke bedrijfseconomische risico's aan te tonen. Dit kan zijn voor henzelf, of voor de werkgever. In beide gevallen dient dit dus aangetoond te worden.

De meest betrouwbare en onafhankelijke verklaring is die van een accountant. Deze staat geregistreerd en valt onder het toezicht van het AFM (Autoriteit Financiële Markten). Als zij verklaren dat het voor een ondernemer/ werkgever feitelijk onmogelijk is om de ouder te missen omdat het leidt tot onoverkomelijke bedrijfseconomische risico's, dan draagt een dergelijke verklaring bij aan de bewijslast die bij de ouder ligt. Het advies is dan ook om ouders te vragen naar een dergelijke verklaring, om verdere discussie te voorkomen.

Gescheiden ouders

Een situatie die wel eens voorkomt is het feit dat beide ouders een eigen bedrijf hebben en een aanvraag doen voor vakantie buiten alle schoolvakanties. Bij beide ouders ligt dan de bewijslast om aan te tonen dat zij aan alle voorwaarden voldoen. Blijkt dit in beide gevallen zo te zijn, dan kan dus iedere ouder 5 dagen met het kind op vakantie, of er moet tussen de ouders een afspraak gemaakt worden dat zij om het jaar een aanvraag indienen. De vrijstelling geldt immers voor het kind en op deze wijze kunnen beide ouders met hun kind op vakantie. De Lpw geeft aan dat het hoofd van de school slechts eenmaal de vrijstelling mag verlenen, maar deze situatie is dusdanig uniek dat op dit punt daar een afwijking mogelijk gemaakt moet worden. Bij elkaar opgeteld moet het in ieder geval niet meer dan 10 schooldagen betreffen.

Concluderend

Als ouders een aanvraag indienen op grond van artikel 11 onder f Lpw dan moet het hoofd van de school rekening gehouden worden met de volgende aandachtspunten Deze punten volgen uit de Lpw, de beleidsregel uitleg 'specifieke aard van het beroep' en 'andere gewichtige omstandigheden' en de jurisprudentie zoals eerder besproken De leerplichtambtenaar kan het hoofd van de school adviseren onderstaande conclusies te gebruiken bij de beoordeling van een aanvraag op artikel 11 onder f Lpw:

- Ouders kunnen alleen buiten alle schoolvakanties met de leerplichtige leerling op vakantie;
- Alleen het hoofd van de school is bevoegd dit verlof toe te kennen;
- Dit mag slechts eenmaal per schooljaar (voor gescheiden ouders die allebei niet in de schoolvakanties weg kunnen zou hier een uitzondering gemaakt kunnen worden, door beide ouders verlof voor maximaal 5 schooldagen toe te kennen);
- Verlofperiode mag maximaal twee lesweken betreffen;
- Het verlof mag niet in de eerste 2 weken na de zomervakantie worden toegekend;
- Het werk van 1 van de ouders moet seizoensgebonden werkzaamheden betreffen of vallen binnen bedrijfstakken die een piekdrukte kennen in de schoolvakanties;
- Op vakantie gaan is door het werk van 1 van de ouders feitelijk onmogelijk;
- Verlof in een schoolvakantie leidt tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen;
- Deze problemen moeten voorzien zijn en/of worden aangetoond, de bewijslast ligt bij de ouders;
- Alleen een belangrijk deel van de omzet behalen in een vakantie is onvoldoende;
- De schooldirecteur moet goed motiveren en voldoende onderzoek doen of de ouders echt niet weg kunnen in een schoolvakantie en of er sprake is van onoverkomelijke bedrijfseconomische risico's als de ouders wel in een schoolvakantie op vakantie zouden gaan;
- Werknemerschap als zodanig is geen grond voor afwijzing, is een ouder onvervangbaar en kan de werkgever aantonen dat er onoverkomelijke bedrijfseconomische risico's zijn;
- De gezinsvakantie hoeft niet twee weken aaneengesloten zijn;
- De tekst van de Rijksoverheid is niet bepalend voor het verlenen van vrijstelling en gaat ook niet boven de wet;
- Accountantsverklaring draagt bij aan de bewijslast die de ouders moeten leveren.

